

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Сл. весник на РМ” бр. 58/00 и 44/02) и член 24 и 26 од Законот за основно образование („Сл. весник на РМ” бр. 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 63/04, 82/04, 55/05, 81/05, 113/05, 35/06, 70/06 и 51/07), министерот за образование и наука донесе наставна програма по изборниот предмет *танци и народни ора* за VI одделение на основното осумгодишно образование, односно за VII, VIII или IX одделение за деветгодишното основно образование.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

НАСТАВНА
ПРОГРАМА

ТАНЦИ И НАРОДНИ ОРА

ИЗБОРЕН ПРЕДМЕТ

Скопје, февруари 2008

ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ

1. ВОВЕД

Изборниот предмет *танци и народни ора*, во наставниот план е застапен со по 2 (два) часа неделно, односно 72 часа годишно за учениците од VII, VIII и IX одделение.

Целта на изборниот предмет е учениците да се запознаат со традиционалното народно творештво во Македонија, да научат одреден број народни ора и одреден број модерни – современи танци. Изучувањето на овој наставен предмет ќе поттикне љубов кон традициите, негување на современите танци за сопствено изразување, позитивни емоции, креативност, естетско изразување во индивидуалната, како и тимската работа.

ЗАБЕЛЕШКА:

Согласно динамиката за воведување на деветгодишното основно воспитание и образование наставната програма за учениците во VI одделение на осумгодишното основно училиште од учебната 2008/09 година е еквивалентна на наставната програма за VII, VIII или IX одделение на деветгодишното осдново училиште.

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ЗА VII, VIII или IX ОДДЕЛЕНИЕ

Ученикот/ученичката:

- да се воведува во запознавањето на основните традиционални игри и танци, да се негуваат и развиваат изведувачките способности на ритмичките движења на телото синхронизирани со музиката;
- да ја доживее убавината на традиционалните игри и танци;
- да развива интерес и љубов кон традиционалните игри и танци;
- да се поттикнува слободното изразување во играта и да се ослободува од стрес и психичко – емоционална напнатост;
- да стекнува сигурност во изведбата (ориентација на просторот, синхронизација и координација на движењата, запознавање и менување на редоследот на движењата и извршување на целосна психомоторичка активност);
- да ги почитува своите изразувачки способности и способностите на другите;
- да се поттикнува да игра индивидуално, во парови и во група;
- да се запознае со изведбата на неколку видови историски танци;
- да се запознае со изведбата на неколку видови уметнички танци;
- да се запознае со основните карактеристики на народните ора;
- да се запознае со изведбата на неколку видови народни ора.

3. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

1. ТАНЦИ (10 часа)			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да се запознае со танцот како игра, движење. - Да се запознае со видовите танци. 	<ul style="list-style-type: none"> - Танц - Пантомима - Историски танц - Уметнички танц 	<ul style="list-style-type: none"> - Танц - Пантомима - Историски танц - Уметнички танц 	<ul style="list-style-type: none"> - Учениците разговараат, изготвуваат постер презентација за настанокот на танцот. - Работилници за покажување различни емотивни состојби преку пантомима; - дефинирање и разговарање за поимите народен, историски и уметнички танц; - работилници со видео-снимки за разликување на народен и историски танц.

<p>- Да се запознае со видовите историски танци.</p>	<p>- Видови танци според настанот - Видови танци според ритмот и метриката</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Валцер - Танго - Менует - Фокстрот - Свинг - Ча-ча-ча - Румба - Самба 	<ul style="list-style-type: none"> - Видови историски танци (фотографии, снимки); - постер презентација на видови танци; - работилници за совладување на еден модел на танц – чекори.
<p>- Да се запознае со видовите современи танци.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - рок - твист 	<ul style="list-style-type: none"> - Видови модерни танци (фотографии, снимки); - работилници за совладување на еден модел на танц – чекори.
<p>- Да се запознае со уметничките танци.</p>	<p>- Класичен балет - Модерен балет</p>	<p>- Класичен балет - Модерен балет</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Слушање и гледање балет (класичен и модерен); - посета на балетска претстава.

2. КЛАСИФИКАЦИЈА НА НАРОДНИТЕ ОРА (10 часа)

Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ги воочува и препознава основните карактеристики на народните ора; - да ги воочи и препознава карактерот и содржината на ората. 	<p>Поделба на орската традиција:</p> <ul style="list-style-type: none"> - машки – женски - бавни – брзи - форма на ората - соборски – обредни - карактеристики на играорните подрачја 	<ul style="list-style-type: none"> - Мшки – женски - Бавни - брзи - Соборски – обредни - Кружна форма, игра во парови, индивидуална игра и комбинирана - Играорни подрачја 	<ul style="list-style-type: none"> - Аудиовизуелна презентација на традиционалните народни ора од богатата културна ризница на Македонија (од различни етнички заедници).

3. ОБРЕДНИ ИГРИ (16 часа)			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да се запознае со поделбата на народните ора; - да се запознае со обредните игри; - да ги воочува и препознава основните карактеристики на обредните игри. 	<p>Поделба на обредните игри:</p> <ul style="list-style-type: none"> - женски поворки - машки поворки - свадбен циклус 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Женски поворки <ul style="list-style-type: none"> - Лазарки - Водичарки - Додоле - Варваруши - Иванденки 2. Машки поворки <ul style="list-style-type: none"> - Русалии - Игри под маски 3. Свадбен циклус <ul style="list-style-type: none"> - свекрвино - зетовско - невестинско - нунково - пеливанско - кнсување - моминска вечер - мартифал 	<ul style="list-style-type: none"> - Истражување и собирање на етнографски материјали; - формирање на музичко катче; - подготовка на постери; - соработка со сродни институции; - организирање на настапи и јавни часови; - теориски и практични предавања. <p>Во зависност од интересот учениците совладуваат две обредни игри.</p>

ИГРАОРНИ ПОДРАЧЈА (36 часа)			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да се запознае со поделбата на народните ора по етногеографските подрачја во РМ; - да ги воочува и препознава основните карактеристики на народните ора на одделни подрачја; - да се запознава со одделни ора на различни играорни подрачја; - да развива осет за уметничката вредност на ората. 	<p>ЗАПАДНО ИГРАОРНО ПОДРАЧЈЕ</p> <p>ЈУГОЗАПАДНО ИГРАОРНО ПОДРАЧЈЕ</p> <p>ЈУЖНО ИГРАОРНО ПОДРАЧЈЕ</p> <p>ИСТОЧНО ИГРАОРНО ПОДРАЧЈЕ</p> <p>СЕВЕРНО ИГРАОРНО ПОДРАЧЈЕ</p>	<p>Називи на ора од играорните подрачја што ќе се изучуваат</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Истражување и собирање на етнографски материјали; - подготовка на постери; - организирање на настапи и јавни часови; - теориски и практични предавања; - изучување (играње) на по едно оро од секое играорно подрачје.

4. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

Изборниот предмет **ТАНЦИ И НАРОДНИ ОРА** дава можност да се реализира интегрирано со други предмети и содржини од други програми: ликовна уметност, музичко образование, мајчин јазик, историја и сл., но и со внатрешно интегрирано планирање и реализација на темите и активностите.

При реализацијата на содржините наставникот треба да создаде добра клима за работа и постојано и перманентно да создава мотивација за работа кај учениците со поткрепување и поддржување на самостојноста и самодовербата кај секој ученик.

➤ **Годишен фонд на часови**

	ТЕМИ	Број на часови
1.	Танци	10
2.	Класификација на народните ора	10
3.	Обредни игри	16
4.	Играорни подрачја	36
	Вкупно:	72

Забелешка: Бројот на часовите е даден ориентационо.

➤ **Наставни средства:**

- аудио- визуелни средства (ТВ, ДВД- плеер, видеоплеер, компјутер);
- прирачник шем, цртежи и сл.;
- дидактички средства и материјали;
- визуелни средства (слики, фотографии, апликации и сл.);
- Интернет, образовни софтвери.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Во текот на наставата редовно се следат и вреднуваат постигањата на учениците, се прибираат показатели за нивните активности, мотивираноста и ангажираноста, посветеноста во работата и нивните изразни способности, индивидуална, групна и тимска работа (формативно оценување).

При следењето на постигањата на учениците, наставникот треба особено да внимава кон индивидуалниот пристап во постигањата на секое дете преку неговото изразување, практичната работа и изведбата, презентацијата, демонстрацијата и други средства и постапки за следење и сумативното оценување на учениците на крајот од годината.

Ученикот се оценува со бројчана оценка.

6. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Програмата во однос на просторните услови се темели на Нормативот за простор, опрема и наставни средства за деветгодишното основно училиште донесен од страна на министерот за образование и наука со Решение бр. 07-1830/1 од 28.02.2008 година.

7. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

Воспитно-образовната работа за реализација на програмата ТАНЦИ И НАРОДНИ ОРА може да ја изведува лице кое завршило:

- Факултет за музичка уметност.

8. ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Ученикот/ученичката:

- да знае правилно да ги интерпретира танците, обредните иги и ората (според програмата);
- да препознава ора од разни краишта на Македонија (од изучените);
- да развие способност за слушање на музика;
- да идентификува определен ритам;
- да применува одредена терминологија на орска традиција;
- да разликува обредни од соборски ора;

- да демонстрира играчки обрасци;
- да има знаења за елементите и карактеристиките на народното музичко творештво;
- да препознава поделбата во орската традиција.

9. КОМИСИЈА КОЈА ЈА ПОДГОТВИ НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

- Вејчислав Поповски, советник по музичко образование, БРО (координатор)
- Владимир Јаневски, ФМУ- Штип, Оддел за етнокорологија
- Џенгиз Ибрахим, наставник, ОУ „Тефејуз“ - Скопје
- Томислав Таневски, наставник, Детски центар – Цунцуле, Скопје
- Фљорим Зуљиу, наставник – ОУ „Дитурија” - с. Липково

10. РЕШЕНИЕ И ДАТУМ НА ДОНЕСУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по *пјани* и *народни ора* како изборен предмет за шесто одделение на основното осумгодишно образование, односно за седмо, осмо или деветто одделение на основното деветгодишно образование ја донесе

Министер

Сулејман Рушити

на ден _____
Скопје